

OTWÓRZ PLIK *Rozdział 4 - wykład* I **OBEJRZYJ NAGRANIA WIDEO.**

Zdania przydawkowe następują bezpośrednio po rzeczowniku, który jest opisywany. Używamy ich, aby podać dodatkowe informacje bez potrzeby rozpoczynania kolejnego zdania. Nasz komunikat staje się bardziej płynny i nie ma konieczności powtarzania słów.

- **The woman was tall and slender. The woman came into the room.**
→ **The woman who came into the room was tall and slender.**
(*Kobieta, która weszła do pokoju, była wysoka i szczupła.*)
- **The car is parked behind the house. It belongs to James.**
→ **The car which is parked behind the house belongs to James.**
(*Samochód, który jest zaparkowany przed domem, należy do Jamesa.*)

dialog:

Zack: The police still haven't found the person **that/who** killed Diana Smears.

Mia: My goodness! What if the man **that/who** killed Diana is a serial killer?

Zack: Don't be silly. Serial killers usually rape their victims, and Diana was robbed and killed.

Mia: What if he just wanted to cover his traces, to mislead the investigators **that/who** are looking for him?

Zack: Be reasonable. They don't even know the sex of the killer.

Zdania przydawkowe zaczynają się przeważnie od zaimków względnych: *that, which, who*, ale także od: *whose, whom, where, when*.

dialog:

Hannah: I don't know **who/whom** he invited.

Sarah: Neither do I.

Hannah: Do you think we should go?

Sarah: Possibly, you'll meet the man **that** you like so much.

Jacob: But I don't know **who** the boss of the company is.

Alex: Find out **who's** responsible for this kind of purchase.

Jacob: Easier said than done. They sit in their comfortable offices and talk to nobody.

Alex: Stop complaining and get down to work.

Emma: I'm not sure **whose** car that is.

Matthew: Let's leave our phone number behind the windshield.

Emma: OK. Let's do it.

Anna: There are few people **who** could leave one job today and start a new career tomorrow without much thought.

Grace: I know, but I can't go on like this anymore.

Anna: You need to build new skills, and save some money before making a change.

Grace: I've saved loads of money. This is the time **when** I should make a change.

Zdania przydawkowe określające i nieokreślające

Zdania określające są niezbędne dla zrozumienia treści zdania. Jeśli szukamy definicji słów takich jak **director**, **fanatic** czy też **lover** w słowniku jednojęzycznym, to zwykle natkniemy się na poniższe wyjaśnienia:

- A director (is a) person **who manages an organisation**.
(Dyrektor to osoba, która zarządza organizacją.)
- A fanatic (is a) person **who is very/overly enthusiastic about something**.
(Fanatyk to osoba, która jest bardzo entuzjastyczna/nadmiernie entuzjastyczna na jakimś punkcie.)
- A lover is a person **with whom a married person is having a love affair**.
(Kochanek to osoba, z którą łączy nas romans.)

Każdą z tych osób definiuje/określa zdanie przydawkowe (zapisane tłustym drukiem). Zdanie tego typu w pisowni NIE jest w języku angielskim oddzielane przecinkami.

dialog:

Ryan: What is a gene, actually, Mary? They're talking about genes all the time and I can't understand what they are.

Patricia: A gene is a part of a cell **that** controls or influences appearance, growth, etc.

Ryan: But what is it, a robot?

Patricia: No, it's organic chemistry, DNA; we're controlled by chemistry.

That to zaimek względny, którego używa się tylko w zdaniach określających. Może on odnosić zarówno do osób, jak i rzeczy. **Who** jest zaimkiem odnoszącym się tylko do osób, zaś **which** tylko do rzeczy.

- I respect people **that/who** tell the truth.
(Szanuję ludzi, którzy mówią prawdę.)
- Unemployment is a problem **that/which** should be solved as soon as possible.
(Bezrobocie jest problemem, który należy jak najszybciej rozwiązać.)

dialog:

Lisa: Raymond is the one **who** rescued the bird.

Nancy: Really? That's surprising. He normally doesn't care.

Lisa: Still, it was him who did it.

Roger: Where's the man **that/who** applied for the job?

Keith: He's waiting in the hall.

Roger: Get him here. I'd like to talk to him one more time.

Arthur: She left me for another woman! Can you believe that? This is the woman **that** took pictures at our wedding!

Helen: Be strong. What doesn't kill you makes you stronger.

Arthur: Life seems so unfair. I'm really devastated.

Chociaż *that* może być używane zamiennie z *which* i *who*, to w niektórych przypadkach zaimek **that jest trafniejszym wyborem w zdaniach określających** (choć użycie *which* nie ma żadnego wpływu na znaczenie).

→ Poprawniej jest użyć **that** jeśli przez zdanie przydawkowe opisywany jest zaimek nieokreślony (np. *all, someone*):

The manager has promised to do **all that** lies in his power to convince the board to raise salaries.

(Dyrektor obiecał zrobić wszystko, co w jego mocy, żeby przekonać zarząd do podwyższenia płac.)

→ jeśli opisywane wyrażenie określa stopień najwyższy przymiotnika:

This is **the worst horror (that)** I have ever seen.

(To najgorszy horror, jaki kiedykolwiek widziałem.)

→ jeśli opisywane wyrażenie określa liczebnik porządkowy;

The first explanation that was provided was much more convincing.

(Pierwsze wyjaśnienie, które zostało udzielone, było znacznie bardziej przekonujące.)

→ jeśli opisywane wyrażenie jest częścią orzeczenia złożonego;

It's a web portal that will soon become very popular.

(To jest portal internetowy, który niedługo będzie bardzo popularny.)

dialog:

Bob: Brian, aren't you an ex-soldier?

Brian: Yes, I am, but I'm also **someone that** really hated doing hand-to-hand combat training in the Marine Corps.

Bob: Oh, that's puzzling. Soldiers usually fight, don't they?

Brian: Yes, they do, but they can use machine guns, for example.

Terry: Trust me. They deliver **the best sound quality that** money can buy.

Gerald: But they're so expensive.

Terry: You invest once and your equipment will last a lifetime.

Gerald: I need to think about that.

Ralph: What was **the second question that** they asked?

Roy: I can't recall.

Ralph: Can we check that somehow?

Roy: I'll ask my secretary.

Lawrence: **It's a feature that** saves a lot of energy.

Nicholas: The fridge is very expensive, though.

Lawrence: Energy is expensive, too.

Nicholas: What if it breaks down after two years?

Zaimek względny jest często pomijany w języku angielskim w zdaniach przydawkowych określających.

- The shop didn't have the ball (that/which) I needed.
(*W sklepie nie mieli takiej piłki, jakiej potrzebowałem.*)
- That guy (who/whom) she married was a spy.
(*Facet, za którego wyszła, był szpiegiem.*)

Można ułożyć zasadę, kiedy możemy pominąć zaimek względny **that** (poniżej), jednak najlepiej kierować się tym, czy zdanie po pominięciu **that** jest wciąż zrozumiałe.

That możemy pominąć, kiedy po rozbiciu na dwa składowe zdania pojedyncze, zastępuje dopełnienie zdania, które staje się zdaniem przydawkowym, np.

The boss wants to employ a person that/who can speak Romanian.

- The boss wants to employ a person. The person must speak Romanian.
(*podmiot w zdaniu przydawkowym*)

Terry bought a car (that/which) he fell in love with.

- Terry bought a car. Terry fell in love with the car.
(*dopełnienie w zdaniu przydawkowym*)

dialog:

Bruce: Look. This is the girl (that) I talked to yesterday.

Harry: Well, well, well. She is pretty.

Bruce: She's pretty. I'm handsome. We'll make a good couple.

Harry: Don't be silly. Life doesn't work like that. People aren't characters in a fashion magazine.

ZDANIA WZGLĘDNE NIEOKREŚLAJĄCE

Ogólnie rzecz biorąc, zdania te zawierają w sobie dodatkowe informacje, którą można pominąć bez większej szkody dla logiki zdania głównego.

- She belongs to Defenders of Wildlife, which specializes in saving endangered species. (*Należy do Defenders of Wildlife, organizacji, która zajmuje się ochroną zagrożonych gatunków.*)
- The A2 motorway, which was opened in 2006, was the biggest EU-funded project in Poland. (*Autostrada A2, którą oddano do użytku w 2006 r., była największy projektem finansowanym ze środków unijnych w Polsce.*)

Jeśli pominąć zdanie przydawkowe pisane kursywą, wciąż mamy do czynienia z sensownymi zdaniami, które przekazują określone informacje. Zdanie podrzędne podaje dodatkowe informacje na temat rzeczowników (autostrada A2, Defenders of Wildlife), lecz nie określa ich, ani nie definiuje, ani nie zawęża znaczenia. Rzeczowniki te same w sobie są określone w wystarczający sposób. Zdanie przydawkowe tego typu nazywa się zdaniami nieokreślającymi i **ODDZIELA SIĘ JE PRZECINKAMI**.

dialog:

Janet: Betty Smith, whose husband is a well-known lawyer, doesn't work at all.

Alice: Somehow I'm not surprised. They have enough money anyway.

Janet: But she's a qualified doctor. She used to work as a paediatrician.

Heather: My sister Helen, who's just remarried, is going to live in Canada. I'll miss her.

Doris: Don't worry. You'll visit her from time to time.

Heather: It's so far away, though.

WHOM CZY WHO?

Whom jest dopełnieniową formą *who* (w przypadkach zależnych, tzn. we wszystkich prócz mianownika) i ma zastosowanie w zdaniach dopełnieniowych. Możemy zawsze zastosować formę *who* zamiast *whom* z wyjątkiem wyrażień przyimkowych (np. *with whom, about whom*).

- Jenny was a girl **whom/who** everyone regarded as a terrible gossip. (*Jenny była dziewczyną, którą wszyscy uważali za okropną plotkarę.*)
- We wondered who/whom the book was about. (*Zastanawialiśmy się, o kim jest książka.*)
- He didn't know **to whom** he was speaking
lub częściej: He didn't know who he was speaking to.
(*Nie wiedział, z kim rozmawia.*)

dialog:

Rose: I'm not surprised. Jeremy wanted to know who/whom they trusted.

Rachel: Yes, he needed someone to help him.

Rose: He tried to do it on his own but it didn't work.

Przyimek może być częścią wyrażenia przyimkowego i stanowić integralną całość w zdaniu. W takim przypadku przyimek zawsze poprzedza zaimek względny (i stosujemy pełną formę *whom*).

His brother works for the same company. He's very close to his brother.

→ **His brother, *to whom* he is very close, works for the same company.**

(Jego brat, z którym jest bardzo blisko, pracuje w tej samej firmie.)

He signed a contract. Under this contract he would not be allowed to give interviews to other TV stations without permission.

→ **He signed a contract *under which* he would not be allowed to give interviews to other TV stations without permission.**

(Podpisał umowę, zgodnie z którą nie będzie mógł udzielać wywiadów innym stacjom telewizyjnym bez pozwolenia.)

dialog:

Nicole: Do you know anybody who I can turn to in a time of crisis?

Amber: It's best to talk to your family, but if it's a family crisis, you should go to a good psychologist.

Nicole: How can I tell a good psychologist from a bad one?

Amber: I know a few reliable psychologists, but they're quite expensive.

WHAT CZY WHICH?

Chociaż *what* należy do kategorii zaimków względnych, różni się od innych tym, że nigdy nie odnosi się do części poprzedzającej. Tłumaczy się je zwykle jako: **to, co/czego** lub **coś, co**.

- A Sue got the thing (which) she wanted.

(Dostała (tę) rzecz, którą chciała.)

- B Sue got what she wanted.

(Dostała to, czego chciała.)

W zdaniu A zdanie podrzędne *which she wanted* określa słowo *thing*, a w zdaniu B zdanie podrzędne *what she wanted* jest dopełnieniem czasownika *got*.

dialog:

Julia: I believe Jason got what he deserved. He's such an asshole.

Rebecca: Oh yeah. Maybe he'll learn something in the end.

Julia: No, he won't; he's a hopeless case.

WARTO WIEDZIEĆ

That jest słowem, którego Polacy nadużywają. Wiedząc, że *that* jest m.in. odpowiednikiem polskiego że, często wstawiają ten angielski spójnik, kiedy w analogicznym zdaniu polskim pojawia się że. W rzeczywistości w zdaniach dopełnieniowych w języku angielskim bardzo często pomijamy *that*, szczególnie po przymiotniku/imiesłowie.

- I'm glad (that) I could help you a little.
(Cieszę się, że mogłem wam trochę pomóc.)
- They were shocked (that) he gave up his job.
(Byli zszokowani, że rzucił pracę.)
- It's funny (that) you should tell me about this incident just now.
(Ciekawe, że mówisz mi o tym incydencie akurat teraz.)
- I was truly surprised (that) he came with his boyfriend.
(Byłem naprawdę zdziwiony, że przyszedł ze swoim chłopakiem.)

dialog:

Jesse: Brian soon discovered (that) Jason had borrowed his car without permission. He got really mad.

Carlos: He was absolutely right. Jason often does that. It's high time he was punished.

Jesse: Brian had a serious conversation with Jason, who then didn't say anything the whole day.

Jennifer: It is unbelievable (that) we keep hearing this nonsense.

Chloe: They feed us false information, and expect us to take the right decisions.

Jennifer: Let's talk to them seriously.